

Myndigheten för kulturanalys

Projekt med kulturanknytning i EU:s struktur- och investeringsfonder 2022

2023-06-27

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	4
Inledning	5
EU:s programperiod 2021–2027	5
Metod och material.....	6
Svenska projekt med kulturanknytning	6
Datainsamling	7
Beviljade medel.....	7
Disposition.....	7
De europeiska struktur- och investeringsfonderna	8
Resultat	10
Beviljade projekt i de europeiska struktur- och investeringsfonderna	10
Över 106 miljoner till projekt med kulturanknytning 2022	10
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF).....	12
Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg)	12
Socialfonden.....	13
Programperiod ESF+ 2021–2027	14
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	14
Landsbygdsprogrammet	14
Lokalt ledd utveckling.....	16
Avslutande diskussion	18
Pandemin inte lika närvarande som förra året	18
Referenser	19
Bilaga 1. Metod	20
Bedöma kulturanknytning.....	20
Landsbygdsprogrammet och LLU	20
Beviljade EU-medel.....	24
Beslutsdatum.....	25
Bilaga 2. Tabeller	26

Förord

Myndigheten för kulturanalys har enligt sin instruktion i uppdrag att redovisa en samlad uppföljning och analys av utfallet av svenska projekt med kulturanknytning som har beviljats stöd från europeiska struktur- och investeringsfonderna 2021–2027, inklusive projekt inom de territoriella samarbetsprogrammen. I årets publikation redovisas resultatet för 2022.

År 2022 var liksom 2021 något av ett mellanår mellan programperioder. Det påverkar redovisningen och resultaten då inte alla programområden har beviljat medel. Trots det beviljades 226 svenska projekt med kulturanknytning. De beviljades över 106 miljoner i EU-medel, vilket var 2,6 procent av de totala medlen. Jämfört med 2021 ser vi en ökning av antalet projekt med kulturanknytning och andelen EU-medel som har gått till projekt med kulturanknytning. I år har redovisningen förändrats något då endast medel till svenska partners inom Interreg redovisas för projekten med kulturanknytning, snarare än alla medel som har beviljats projektet.

Rapporten baseras på den metod och de definitioner som Statens kulturråd och Riksantikvarieämbetet har utvecklat.

Mats Granér

Myndighetschef

Sammanfattning

Myndigheten för Kulturanalys har i uppdrag att redovisa en samlad uppföljning och analys av utfallet av svenska projekt med kulturanknytning som har beviljats stöd från europeiska struktur- och investeringsfonderna 2021–2027, inklusive projekt inom de territoriella samarbetsprogrammen.

Rapporten följer utfallet av Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. De program som undersöks inom fonderna är:

- de regionala strukturfondsprogrammen
- det nationella regionalfondsprogrammet
- europeiskt territoriellt samarbete (Interreg)
- europeiska socialfonden plus
- landsbygdsprogrammet
- lokalt ledd utveckling (LLU).

Information om beviljade projekt inom programmen inhämtas, och genom beskrivningarna bedöms projektens kulturanknytning. Under 2022 beviljades 226 svenska projekt som bedöms ha kulturanknytning. De beviljades över 106 miljoner kronor i EU-medel. Bland 2022 års projekt finns flera som är inriktade mot turism och besöksutveckling. Det kan jämföras med 2021 då många projekt var inriktade mot pandemin. Flest projekt med kulturanknytning finns inom landsbygdsprogrammet och lokalt ledd utveckling (LLU), där ett stort antal projekt handlar om underhåll av byggnader och andra kulturmiljöer.

Inledning

Myndigheten för Kulturanalys (Kulturanalys) har enligt sin instruktion ett uppdrag att senast den 30 juni varje år redovisa en samlad uppföljning och analys av utfallet av svenska projekt med kulturanknytning som har beviljats stöd från europeiska struktur- och investeringsfonderna 2021–2027, inklusive projekt inom de territoriella samarbetsprogrammen.

Tidigare har Statens kulturråd (Kulturrådet) utfört uppdraget tillsammans med Riksantikvarieämbetet (RAÄ). Årets publikation är den andra som Kulturanalys tar fram. Rapporten bygger på den metod med vilka tidigare rapporter har tagits fram, med några undantag som beskrivs under metod och material.

Rapporten följer upp utfallet av program inom den Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. De program som undersöks inom fonderna är:

- de regionala strukturfondsprogrammen
- det nationella regionalfondsprogrammet
- europeiskt territoriellt samarbete (Interreg)
- europeiska socialfonden plus
- landsbygdsprogrammet
- lokalt ledd utveckling (LLU).

EU:s programperiod 2021–2027

Uppdraget följer den nya programperioden som har förhandlats fram för struktur- och investeringsfonderna. De fem målen för EU:s investeringar 2021–2027 är:

- Ett smartare EU tack vare innovation, digitalisering, ekonomisk omvandling och stöd till småföretagen.
- Ett grönare, koldioxidfritt EU som genomför Parisavtalet och investerar i energiomställning, förnybara energikällor och klimatarbete.
- Ett mer sammankopplat EU, med strategiska transportnät och digitala nät.
- Ett mer socialt EU som följer principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter och stödjer bra arbetstillfällen, utbildning, kompetens, social inkludering och en jämlik hälso- och sjukvård.
- Ett EU som står närmare medborgarna och stödjer lokala utvecklingsstrategier och hållbar stadsutveckling i hela EU.

Alla program beviljade inte projekt 2022. De åtta programområdena inom de regionala strukturfondsprogrammen och det nationella regionalfondsprogrammet beviljade till exempel inga projekt. Inom ESF+ beviljades medel som är kopplade till den tidigare programperioden 2014 till 2020. Landsbygdsprogrammet och LLU har förlängts med två år och programperioden är därför 2014 till och med 2022. Den nya perioden börjar i det fallet först 2023 och blir aktuell först i nästa redovisning.

Metod och material

Svenska projekt med kulturanknytning

Rapportens syfte är att redovisa beviljade EU-medel till svenska projekt med kulturanknytning. Med svenska projekt avses, nu liksom tidigare, projekt i vilka svenska parter är projektägare eller samarbetspart. Det betyder att mängden svensk involvering varierar mellan projekten. Nytt i årets redovisning är dock att uppgifter om EU-medel bland Interreg-projekten inhämtas per partner. Bara de medel som har beviljats svenska partners redovisas, vilket innebär en annan beräkningsmetod av summor. Det är fortfarande samma antal projekt.

Bedömningen bygger på en tolkning av begreppet kulturanknytning. Det innebär att projekten ska ha någon form av koppling till konst, kultur, design, medier och kulturarv. Tolkningen omfattar projekt som i sin beskrivning innehåller element av kultur, bildkonst, teater, dans, musik, film, museer, hantverk, formgivning, arkiv, bibliotek, gastronomi, medier, kulturmiljö, kulturarv och kulturhistoria (Kulturrådet 2021). Det betyder att projekt inom till exempel kulturella och kreativa branscher (KKB) inkluderas. KKB är verksamheter som bygger på kulturella värden och/eller konstnärliga och andra kreativa uttryck. Verksamheten kan vara marknadsorienterad eller inte (SOU 2022:44).

I årets rapport görs inga förändringar avseende definitionen av projekt med kulturanknytning. Ambitionen är att i så stor utsträckning som möjligt använda samma metod som tidigare har använts av Kulturrådet och Riksantikvarieämbetet (RAÄ) för att bedöma projekt. Liksom tidigare år har projekten som redovisas i rapporten såväl starka som svaga kopplingar till kultur.

Urvalet har gjorts genom att alla beviljade projekt inom de regionala strukturfondsprogrammen, det nationella regionalfondsprogrammet, Interreg och socialfondsprogrammet har lästs. Därefter har de bedömts ha kulturanknytning eller inte, med utgångspunkt i definitionen som beskrivs ovan. Projekt i landsbygdsprogrammet och LLU har, på grund av sitt stora antal, först valts ut efter kategorier samt genomsökts med hjälp av sökord för att identifiera eventuell kulturanknytning. Sedan har projektens beskrivningar lästs och projekten bedömts ha kulturanknytning eller inte. Läs mer utförligt om hur projekten bedöms i bilaga 1.

Datainsamling

I rapporten redovisas antal projekt, projekt med kulturanknytning och beviljade EU-medel. Information om projekten inhämtas från olika källor, baserat på hur administrationen av programmen och programområdena ser ut. Uppgifter om antalet projekt, EU-medel och beskrivningar av projekten inom Europeiska regionala utvecklingsfonden och ESF+ har lämnats av kontaktpersoner och enskilda kontor både i Sverige och utomlands. Redovisningen av landsbygdsprogrammet och LLU bygger på data från Jordbruksverket. Där det har behövts har uppgifter kompletterats från webbplatser hos Tillväxtverket, de olika programkontoren och EU-fonder.se.

Projekten i rapporten redovisas efter vilket år de först har fått beslut om beviljat stöd, det första beslutsdatumet. Det innebär att en förändring gjordes i redovisningen från år 2021 för landsbygdsprogrammet och LLU (Kulturanalys 2022). Redovisningen ändrades för att vara konsekvent med redovisningen av de andra programmen och över tid.

Beviljade medel

Projekten i rapporten har kommit olika långt i sina genomföranden. Det betyder att alla projekt inte har fått beviljade medel utbetalade när uppgifter inhämtas. Därför redovisas beviljade EU-medel, snarare än utbetalda EU-medel. EU-medel är den del som finansieras av fonderna. Den utgör en del av projektens totala finansiering. Andelen EU-medel av den totala finansieringen varierar vanligtvis mellan 60 och 80 procent i programmen och programområdena.

Valutan som redovisas i rapporten är SEK. I tabeller redovisas belopp i tusentals kronor. Uppgifter om projekt inom Interreg lämnas i euro, och därför används den av regeringen beslutade kursen 10 kronor per euro vid beräkning av finansiella ramar för ett program eller en del i en åtgärd som EU finansierar (förordning 2022:268).

Talen i publikationen har avrundats till hela tusental eller procent med en decimal.

Disposition

Den första delen av rapporten, introduktionen, innehåller en beskrivning av uppdraget, metoden samt den data och information som har inhämtats. I den andra delen ges en översikt av de europeiska struktur- och investeringsfonderna och vilka program samt programområden som är kopplade till respektive fond. Sedan följer ett resultatkapitel där resultatet för 2022 och utfall över tid presenteras. I den fjärde delen avslutas rapporten med en kort diskussion av resultaten.

Bilaga 1 beskriver metoden för bedömningar mer utförligt och bilaga 2 innehåller tabeller över antalet projekt med kulturanknytning och deras beviljade medel från struktur- och investeringsfonderna över tid.

De europeiska struktur- och investeringsfonderna

En tredjedel av EU:s budget går till åtta fonder som har fem mål:

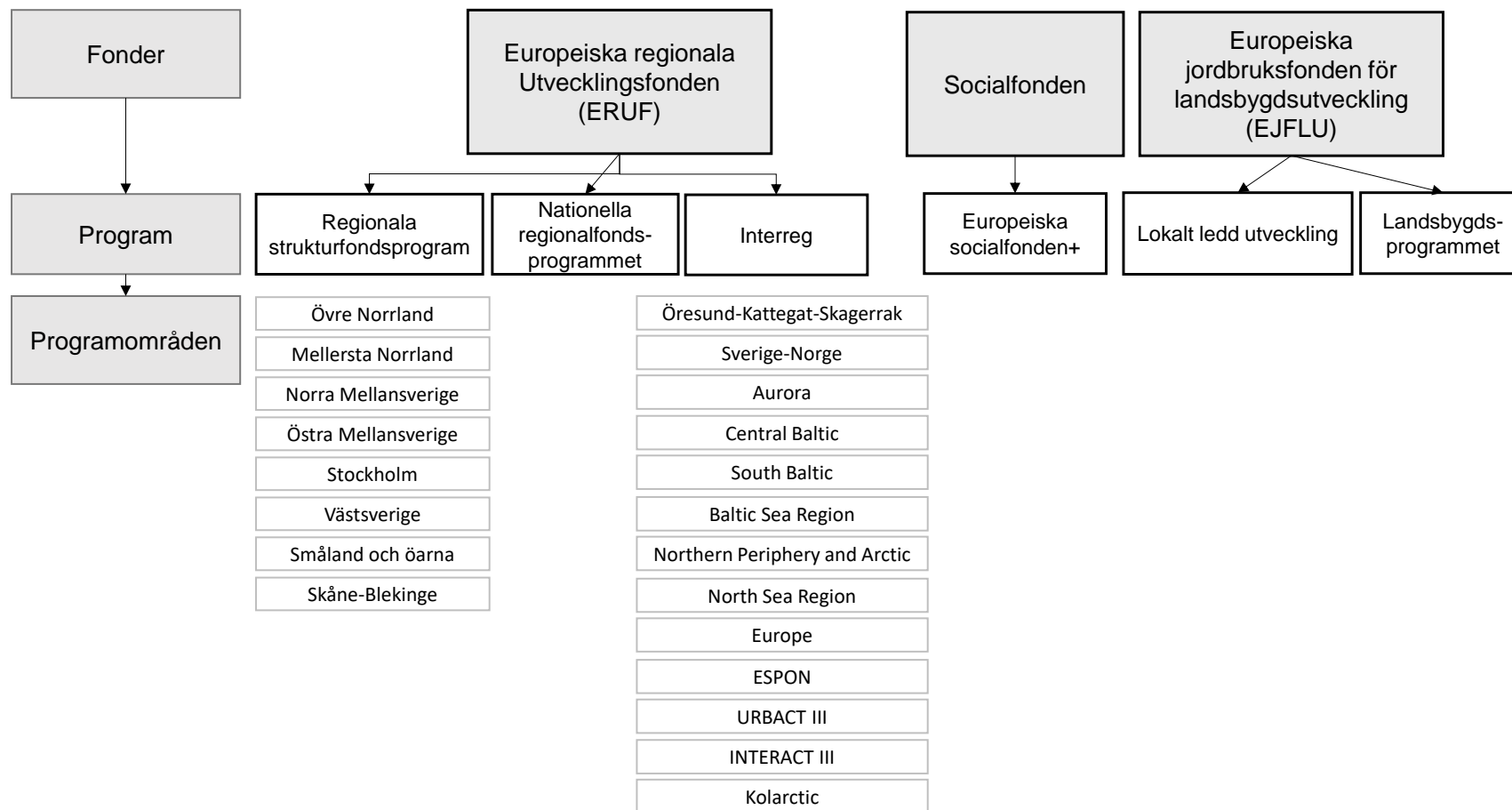
- Ett konkurrenskraftigare och smartare EU genom stöd till innovativ och smart ekonomisk omvandling och regional bredbandsutbyggnad.
- En omställning till en grönare ekonomi med noll nettoutsläpp och ett motståndskraftigt EU genom stöd till en ren och rättvis energiomställning, gröna och blå investeringar, den cirkulära ekonomin, begränsning av klimatförändringar, klimatanpassning, riskförebyggande, riskhantering och hållbar mobilitet i städer.
- Ett mer sammanlänkat Europa genom bättre mobilitet.
- Ett mer socialt och inkluderande EU genom den europeiska pelaren för sociala rättigheter.
- Ett EU närmare medborgarna genom en hållbar och integrerad utveckling av alla typer av territorier och lokala initiativ.¹

Fonderna förvaltas av kommissionen och EU-länderna gemensamt. Varje fond har särskilda mål som fastställs i respektive förordning.

I rapporten undersöks projekt som finansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden plus och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Inom varje fond finns program, och inom flera program finns programområden.

¹ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/funding-management-mode/common-provisions-regulation_sv.

Figur 1. Fonder, program och programområden som undersöks i rapporten

Resultat

I kapitlet redovisas resultatet från uppföljningen av projekt inom Europeiska regionala utvecklingsfonden, Socialfonden och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling. Först presenteras resultat för år 2022, sedan presenteras hur utfallet sett ut i jämförelse med 2021. Därefter redovisas resultat per program och programområde kopplat till fonderna.

Beviljade projekt i de europeiska struktur- och investeringsfonderna

Över 106 miljoner till projekt med kulturanknytning 2022

226 svenska projekt med kulturanknytning beviljades medel från något program inom fonderna 2022. De regionala strukturfondsprogrammen och det nationella regionalfondsprogrammet beviljade inga projekt. Flest projekt med kulturanknytning fanns inom landsbygdsprogrammet. Det var också inom landsbygdsprogrammet som flest projekt beviljades medel.

Projekten med kulturanknytning beviljades strax över 106 076 000 kronor i EU-finansiering. Av de totala beviljade medlen från fonderna uppgick andelen EU-medel som beviljades projekt med kulturanknytning till 2,6 procent. Andelen skiljde sig åt mellan programmen, där till exempel 1,1 procent av medlen inom Europeiska socialfonden+ gick till projekt med kulturanknytning. Motsvarande siffra för LLU var 20,2 procent.

Tabell 1. Finansiering av projekt med kulturanknytning 2022, antal, andel och i tusentals kronor

Program	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Total finansiering	Andel medel till kultur
De regionala strukturfondsprogrammen	0	0	0	-
Det nationella regionalfondsprogrammet	0	0	0	-
Interreg	13	37 365	2 023 253	1,8 %
Europeiska socialfonden+	3	17 953	1 563 609	1,1 %
Landsbygdsprogrammet	128	22 835	432 137	5,3 %
Lokalt ledd utveckling	82	27 924	138 024	20,2 %
Summa	226	106 076	4 157 022	2,6%

Redovisningen har förbättrats

Av den totala EU-finansieringen som har beviljats 2022 gick som sagt 2,6 procent till projekt med kulturanknytning. Redovisningen har förändrats från föregående år, vilket medför svårigheter att redovisa Interreg-projekten över tid. Tidigare redovisades hela det beviljade beloppet till projekt med kulturanknytning inom Interreg. Det gör att medel som har beviljats organisationer i andra länder än Sverige har tagits med i redovisningen. I år redovisas bara den del som går till svenska partners. Andelen beviljade medel som gick till svenska partners var 30 procent av de totala beviljade medlen till kulturprojekt inom Interreg 2022. Med det gamla sättet att räkna skulle 4,6 procent av de totala EU-medlen för alla aktiva program 2022 beviljats till projekt med kulturanknytning. Det tidigare sättet att räkna överskattade andelen medel som gick till projekt med kulturanknytning, och därför redovisas bara medel till svenska partners inom Interreg framöver.

Andel EU-medel till kulturprojekt har ökat

Andelen medel till projekt med kulturanknytning för de jämförda programmen ökade mellan 2021 och 2022 från 2,7 till 3,2 procent. I de jämförda programmen, de regionala strukturfondsprogrammen, det nationella regionalfondsprogrammet, ESF+, landsbygdsprogrammet och LLU beviljades drygt 2,6 (2021) jämfört med 2,1 (2022) miljarder kronor.

Liksom tidigare år beviljades inte projekt inom alla program och programområden. De regionala strukturfondsprogrammen med sina åtta programområden och det nationella regionalfondsprogrammet beviljade inga projekt 2022. Två programområden inom Interreg beviljade inte heller några projekt. Sju programområden inom programmen beviljade inga projekt 2021, jämfört med tre 2020. I tabellen nedan redovisas inte Interreg då uppföljningen har förändrats.

Tabell 2. Finansiering av projekt med kulturanknytning 2021–2022, andel och i tusentals kronor

Program	Total finansiering 2021	Medel till kultur 2021	Andel medel till kultur 2021	Total finansiering 2022	Medel till kultur 2022	Andel medel till kultur 2022
De regionala strukturfondsprogrammen	213 333	2 498	1,2%	0	0	-
Det nationella regionalfondsprogrammet	541 592	25 949	4,8%	0	0	-
Socialfondsprogrammet	1 358 337	18 119	1,3%	1 563 609	17 953	1,1 %
Landsbygdsprogrammet	491 126	14 150	2,9%	432 137	22 835	5,3 %
LLU	49 217	11 074	22,5%	138 024	27 924	20,2 %
Summa	2 653 604	71 790	2,7%	2 133 770	68 711	3,2%

För en längre jämförelse över tid med bland annat antalet projekt med kulturanknytning, se tabell 7 i bilaga 2.

Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)

ERUF, där de regionala strukturfondsprogrammen, det nationella regionalfondsprogrammet och Interreg ingår, har målet för programperioden 2021 till 2027 att främja hållbar utveckling och sysselsättning i alla Europas regioner. I programperioden 2021–2027 går investeringarna främst till Forskning & Innovation, Digitalisering & Bredband, Miljö & Klimat, Kompetensförsörjning, Transporter & Resande och till Företag & Näringsliv. EU och den svenska regeringen har bestämt att Regionalfonden ska arbeta mot tre politiska mål:

- Ett smartare Europa – alla program.
- Ett grönare Europa – alla program.
- Ett mer sammanlänkat Europa – enbart programmen Övre Norrland och Mellersta Norrland.

Under varje temaområde och politiskt mål finns också specifika mål.

Inga projekt från de regionala strukturfondsprogrammen eller det nationella regionalfondsprogrammet beviljades år 2022, även om de hade utlysningar i slutet av året.

Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg)

Interregs mål är att utveckla samarbetet över nationsgränser och finansieras inom ERUF. Interreg har en budget på drygt 8 miljarder euro (i 2018 års priser) för perioden 2021–2027. EU:s del av finansieringen ligger på max 80 procent. Utöver ERUF:s mål finns två Interreg-specifika mål:

- Bättre samarbetsstyrning genom åtgärder som ska förbättra den institutionella kapaciteten hos myndigheter, effektivisera den offentliga förvaltningen, få bort gränshinder samt bygga upp ömsesidigt förtroende mellan människor.
- Ett tryggare och säkrare Europa genom externa åtgärder, i synnerhet det som rör gränspassage, rörlighet över gränser och migrationshantering, inklusive skydd av migranter.

En skillnad med föregående programperiod är att Interreg Nord och Interreg Botnia-Atlantica slås samman och bildar ett helt nytt program: Interreg Aurora.

- Sju gränsregionala program: Öresund-Kattegatt-Skagerrak, Sverige-Norge, Aurora, Kolarctic, Central Baltic Programme och South Baltic Programme.
- Tre transnationella program: Northern Periphery and Arctic Programme, Baltic Sea Region Programme och The North Sea Region Programme.
- Fyra interregionala program: ESPON, Interact, Interreg Europe och URBACT III.

De gränsöverskridande programmen ska enligt förslaget fokusera mer än tidigare på institutionellt samarbete, att få bort hinder för samarbete över gränserna och att utveckla gemensamma tjänster.

Över 37 miljoner till kulturanknutna projekt inom Interreg

Totalt 194 projekt beviljades medel inom de olika Interreg-programområdena 2022. Av projekten som beviljades medel bedöms 13 projekt ha kulturanknytning, och de beviljades tillsammans 37 365 050 kronor i EU-medel. Till skillnad från förra året redovisas bara de medel som en svensk partner har fått beviljat. Det är 30 procent av de totala medlen som kulturprojekt har fått beviljat 2022.

Tabell 3. Projekt i Interreg 2022, antal, andel och i tusentals kronor

Programområde	Totalt antal projekt	Total finansiering	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Andel medel till kultur
Öresund-Kattegatt-Skagerrak	19	365 650	0	0	0,0 %
Sverige-Norge	5	10 422	2	4 424	42,4 %
Aurora	27	195 340	4	12 442	6,4 %
Central Baltic	32	414 666	0	0	0,0 %
South Baltic Cross-Border Cooperation Programme	42	13 543	3	438	3,2 %
Baltic Sea Region	35	514 608	4	20 136	3,9 %
Northern Periphery and Arctic	17	45 357	0	0	0 %
North Sea Region	17	463 667	0	0	0 %
Europe	0	0	0	0	-
ESPN	-	-	-	-	-
URBACT III	0	0	0	0	-
INTERACT	-	-	-	-	-
Kolarctic	-	-	-	-	-
Summa	194	2 023 253	13	37 365	1,8%

Kommentar: - betyder att uppgifter saknas. Till skillnad från förra årets redovisning redovisas bara de medel som har gått till svenska partners. Eftersom syftet med det externa gränsöverskridande samarbetsprogrammet Kolarctic är samarbete med Ryssland har programplaneringen för perioden 2021–2027 avbrutits. Kommissionen har inlett diskussionen med medlemsstaterna om omfördelning av ERUF-medel som har reserverats för programmet 2021–2027.

Socialfonden

Europeiska socialfonden+ (ESF+) är EU:s främsta verktyg för att främja sysselsättning i Europa. Programmet för ESF+ ska stödja det politiska målet ”Ett mer socialt och inkluderande Europa” genom genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

För att främja kompetensutveckling och motverka utanförskap fokuserar Socialfonden på fem programområden: öka möjligheten för ett inkluderande och hållbart arbetsliv för alla, öka övergångarna till arbete, minska risken för ekonomisk utsatthet, öka kapaciteten i den glesa geografien och social innovation, ökade övergångar till arbete och sysselsättningsinitiativet för unga.

Programperiod ESF+ 2021–2027

Från ESF+ beviljades 207 projekt EU-medel 2022. Tre av dessa bedöms ha kulturanknytning. De beviljades 17 952 670 kronor i EU-medel 2022. Det var 1,1 procent av den europeiska socialfondens totala beviljade EU-medel. Även i år är socialfundsprogrammet förstärkt med React-EU. Bland projekten som beviljades medel 2022 fanns det projekt i den gamla perioden ESF 2014–2020.

Tabell 4. Projekt i socialfundsprogrammet 2022, antal, andel och i tusentals kronor

Program	Totalt antal projekt	Total finansiering	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Andel medel till kultur
Europeiska socialfonden+	207	1 563 609	3	17 953	1,1 %

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) stödjer EU:s politik för landsbygdsutveckling. Den finansierar landsbygdsutvecklingsprogram i medlemsstaterna och i unionens regioner. Programmen utformas gemensamt av EU-kommissionen och medlemsstaterna med utgångspunkt i de strategiska riktlinjer för landsbygdsutvecklingspolitiken som har antagits av Europeiska rådet och prioriteringarna i de nationella strategiska planerna. Fonden fokuserar på tre huvudmål under programperioden:

- att stärka jordbrukets konkurrenskraft
- att säkerställa hållbar förvaltning av naturresurser och klimatåtgärder
- att uppnå en balanserad territoriell utveckling av landsbygdsekonomier och samhällen på landsbygden, inklusive sysselsättningskapande och upprätthållande åtgärder.

År 2021 förlängde EU-kommissionen landsbygdsprogrammet, där också lokalt ledd utveckling ingår, med perioden 2021–2022. Det tillkom också extra medel. Det innebär att den nuvarande perioden löper mellan 2014 och 2022. Den nya programperioden börjar 2023 och pågår till 2027.

Landsbygdsprogrammet

Målet med landsbygdsprogrammet är att utveckla lantbruk och landsbygder för att skapa en attraktiv landsbygd. Stöden i landsbygdsprogrammet ska bidra till prioriterade mål inom miljö och klimat, konkurrenskraft inom jordbruk, trädgård, rennäring och skogsbruk samt utveckling av nya jobb på landsbygden. De prioriterade målen är uppdelade i fokusområden. Jordbruksverket, länsstyrelserna, Skogsstyrelsen, Sametinget och Tillväxtverket ansvarar för ersättningarna och stöden inom landsbygdsprogrammet.

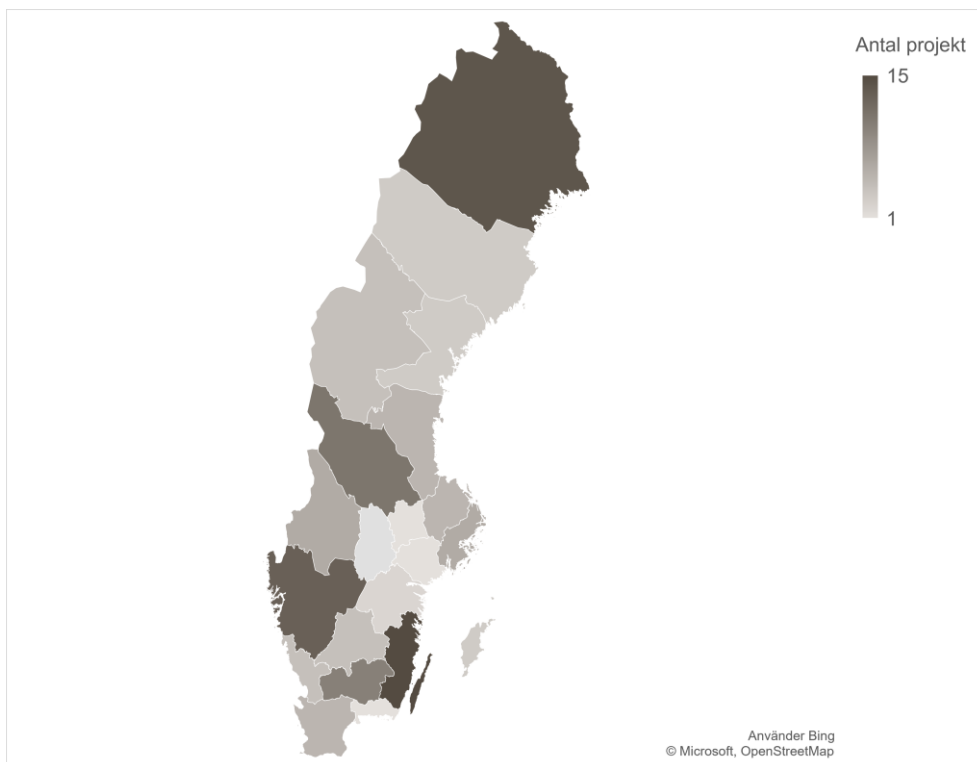
Av de 1 973 projekt som beviljades medel inom landsbygdsprogrammet 2022 bedöms 128 ha kulturanknytning. Landsbygdsprogrammet hade flest beviljade projekt totalt och flest projekt med kulturanknytning bland de undersökta programmen. Projekten med kulturanknytning beviljades tillsammans 5,3 procent av landsbygdsprogrammets totala beviljade EU-medel. Många av projekten gick till underhåll eller restaurering av kulturmiljöer och byggnader.

Tabell 5. Projekt i landsbygdsprogrammet 2022, antal, andel och i tusentals kronor

Program	Totalt antal projekt	Total finansiering	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Andel medel till kultur
Landsbygdsprogrammet	1 973	432 137	128	22 835	5,3 %

I år redovisas också antal projekt med kulturanknytning per län. Av de beviljade projekten med kulturanknytning fanns flest i Kalmar län (15). Norrbottens län hade näst flest (14).

Figur 2. Projekt med kulturanknytning inom landsbygdsprogrammet per län 2022, antal

Kommentar: Två projekt sträcker sig över flera län.

Lokalt ledd utveckling

Lokalt ledd utveckling, LLU, bedrivs genom geografiskt etablerade leaderområden. Leader är en benämning på en samverkansmetod där privat, ideell och offentlig sektor arbetar tillsammans för att bidra till lokal utveckling genom att möjliggöra engagemang i, och en plattform för, utveckling av bygden, både på landsbygden och i staden. Målet är att skapa attraktiva områden med konkurrenskraftig verksamhet, nya företag och fler jobb².

Finansieringen inom LLU kommer från fyra EU-fonder: landsbygdsfonden, havs- och fiskerifonden, socialfonden och regionala utvecklingsfonden, men den fördelas genom LLU. Det finns 48 leaderområden i Sverige som är godkända av Jordbruksverket. I områdena är det möjligt att söka pengar till projekt från lokala leaderkontor.

Under 2022 beviljades 434 projekt medel genom LLU. Av dem bedöms 82 ha kulturanknytning. Projekten med kulturanknytning fick en femtedel av den totala EU-finansieringen inom LLU. Det är den största andelen medel till kultur inom något av programmen. Liksom tidigare år beviljades många byföreningar, hembygdsföreningar och några kulturföreningar medel till underhåll och utveckling av kulturrelaterade platser, särskilt många med fokus på kulturarv.

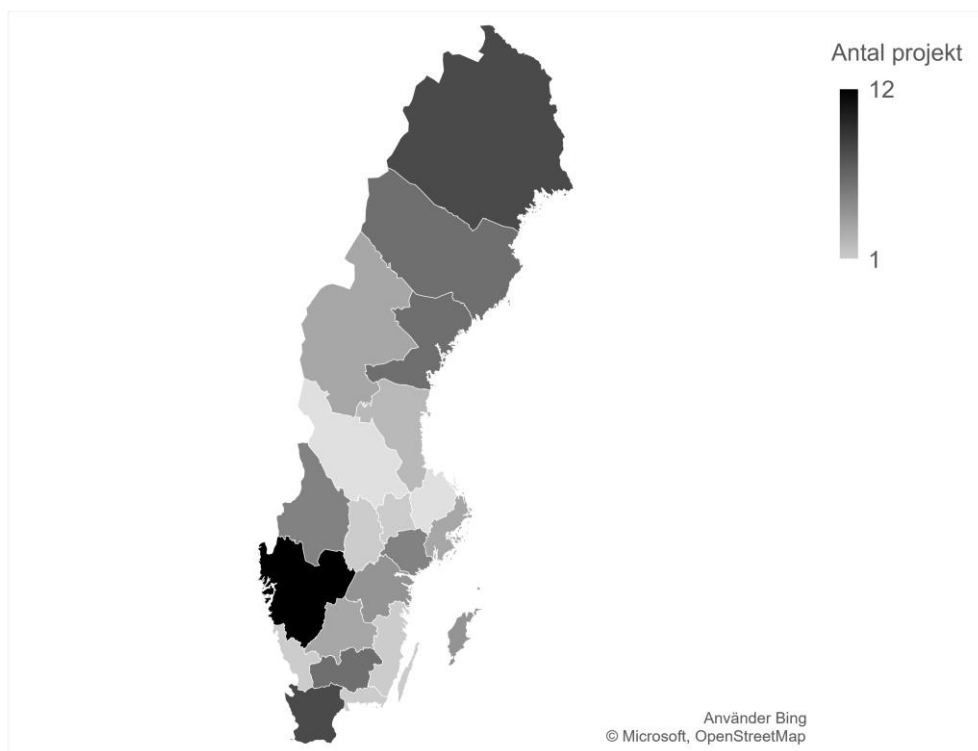
Tabell 6. Projekt i lokalt ledd utveckling 2022, antal, andel och i tusentals kronor

Program	Totalt antal projekt	Total finansiering	Antal projekt med kulturanknytning	Medel till kultur	Andel medel till kultur
Lokalt ledd utveckling	434	138 024	82	27 924	20,2 %

Flest projekt var placerade i Västra Götaland där 12 projekt fanns. Skåne och Norrbotten hade 8 projekt vardera.

² <https://jordbruksverket.se/stod/lokalt-ledd-utveckling-genom-leader/leader-2014-2022/det-har-ar-lokalt-ledd-utveckling-genom-leader-2014-2022>

Figur 3. Projekt med kulturanknytning inom LLU per län 2022, antal

Kommentar: Två projekt sträcker sig över flera län.

Avslutande diskussion

Över 106 miljoner i EU-medel beviljades 226 projekt med kulturanknytning under 2022. Liksom året 2021 var även 2022 speciellt eftersom den nya programperioden inte har implementerats till fullo. Det nationella regionalfondsprogrammet och de regionala strukturfondsprogrammen beviljade inga projekt 2022.

Av de totala beviljade EU-medlen inom programmen gick 2,6 procent till projekt med kulturanknytning. Eftersom programmen varierar mellan åren, i form av utlysningar och medel att fördela, är det svårt att säga något om trender över tid. Det var dock fler projekt med kulturanknytning som beviljades medel 2022 än 2021, 226 jämfört med 157 år 2021. Totalt var det också fler projekt och mer totala medel som beviljades 2022 än 2021, 2 808 jämfört med 2 086 projekt och 4 157 jämfört med 3 082 miljoner kronor. Särskilt för landsbygdsprogrammet och LLU var det fler projekt 2022 än 2021, både med kulturanknytning och utan.

I en jämförelse mellan 2021 och 2022 av de regionala strukturfondsprogrammen, det nationella regionalfondsprogrammet, ESF+, landsbygdsprogrammet och LLU ökade andelen EU-medel som beviljades projekt med kulturanknytning från 2,7 till 3,2 procent. Även antalet projekt med kulturanknytning ökade från 157 till 226.

Bedömningen av kulturanknytning utgår från att det är projekt som i beskrivningen inkluderar kultureller aktiviteter eller innehåller element av kultur. Bedömningen innebär att det finns projekt där endast en del av summan går direkt till kultur. I år har redovisningen för Interreg förbättrats, då uppgifter om hur mycket enskilda partners har beviljats har ingått i analysen. I resultaten redovisas endast medel som har beviljats svenska partners. Det påverkar inte antalet projekt.

Det är viktigt att betona att EU-finansieringen endast utgör en del av den totala finansieringen av projekten. Den varierar vanligtvis mellan 60 och 80 procent. Inom ESF+ finns det projekt som finansieras till 100 procent av EU-medel.

Pandemin inte lika närvarande som förra året

I årets rapport ser vi att projekten med kulturanknytning har delvis ett annat innehåll än föregående år. Inom Interreg handlar flera projekt om turism och att lyfta fram olika kulturarv. Flera museer är med som partners i projekt. Till skillnad mot föregående år är det inte lika många projekt som handlar om pandemin.

I landsbygdsprogrammet och LLU handlar de flesta projekt om kulturmiljöer av olika slag. Det är främst underhåll av byggnader med någon form av kulturanknytning eller kulturarv, till exempel hembygdsgårdar.

Referenser

Förordning 2022:268. Förordning (1999:710) om valutakurs vid stöd från EU:s struktur- och investeringsfonder.

Kulturanalys (2022). *Projekt med kulturanknytning i EU:s struktur- och investeringsfonder 2021*. Myndigheten för kulturanalys: Göteborg.

Kulturrådet (2021). *Struktur- och investeringsfonder 2020*. Statens kulturråd: Stockholm.

SOU 2022:44. Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher.

Bilaga 1. Metod

Bedöma kulturanknytning

Kulturanalys har samlat in projekten från Europeiska regionala utvecklingsfonden inklusive Interreg och Europeiska socialfonden genom att efterfråga vilka projekt med svenska partners som har beviljats medel. Förfrågan skickades till de olika programmen eller programområdenas kontor eller kontaktpersoner. Sedan kompletterades uppgifterna där det krävdes, bland annat med beskrivningar av projekten och beviljat belopp från Tillväxtverkets projektbank.

Kulturanknytning betyder att projektet har koppling till konstarter, medier, bildning eller kulturarv. Metoden för att ta fram och identifiera projekt med kulturanknytning har tagits fram av Kulturrådet och Riksantikvarieämbetet (RAÄ). Vår ambition är att i så stor utsträckning som möjligt efterlikna den. Vi har stämt av och konsulterat Kulturrådet och RAÄ för att i så stor utsträckning som möjligt vara konsekventa i bedömningar och tolkningar.

Projekt som innehåller element av till exempel kultur, bildkonst, teater, dans, musik, film, museer, hantverk, formgivning, arkiv, bibliotek, gastronomi, medier, kulturmiljö, kulturarv och kulturhistoria anses ha kulturanknytning. I bedömningarna har hantverksprojekt inkluderats, om de har bedömts ha tydliga inslag av bevarande av traditionella kunskaper. Gastronomiskt inriktade projekt har inkluderats i de fall det handlar om hantverksmässig produktion eller traditionsbevarande. Turismprojekten ska ha en kulturprofil. Det kan till exempel handla om att restaurera eller vårda kulturmiljöer och byggnader, eller iordningställa lokaler för kulturarrangemang. Det kan även inkludera dokumentation, information och marknadsföring. Projekt som berör till exempel hembygdsgårdar och dataspel inkluderas också.

Bedömningarna görs från fall till fall och huvudsakligen av projektens beskrivning. Om beskrivningen innehåller någon form av kulturanknytning markeras de och genomgår en ytterligare granskning. Några osäkra fall har diskuterats inom ramen för överlämningen. Kompletterade uppgifter från hemsidor har också inhämtats i några svåra fall.

Landsbygdsprogrammet och LLU

För projekt inom landsbygdsprogrammet och LLU används delvis en annan metod än för de andra programmen. Det görs på grund av det stora antalet projekt i landsbygdsprogrammet och LLU.

Sökande parter kategoriserar sina projekt i variabler med förutbestämda indelningar, så kallade *insatsgrupper* och *kategorier*. Projekt inom vissa indelningar i variablerna väljs ut för en närmare granskning, tillsammans med projekt som innehåller vissa sökord i projektbeskrivningar. Det betyder att alla projekt inte behöver genomläsas, utan bara de som antingen har valt vissa indelningar eller som innehåller ett antal uppställda sökord. För landsbygdsprogrammet görs urvalet utifrån följande indelningar i variabeln *Insatsgrupper*:

- främja lokal utveckling
- infrastruktur för rekreation
- jordbruksverksamhet
- kulturhistoriska byggnader – hembygdsgårdar
- matkultur
- miljö jordbruk
- miljö i skogen
- natur- och kulturmiljöer
- samlingslokaler
- skapa nya jobb
- turistinformation
- återställa och restaurera byggnader i kulturmiljöer i renskötseområdet
- ökad konkurrenskraft
- övrig verksamhet som skapar jobb.

I variabeln *Kategorier* genomläses följande indelningar:

- annan kulturhistorisk byggnad
- bad- och lekplatser
- faciliteter och infrastruktur för turistmål
- hantverk
- hembygdsgård
- jordbruk
- kultur och nöjen
- leder
- traditionell byggnad

- äventyr och upplevelser, annat
- övriga föreningslokaler
- övriga inomhusaktiviteter
- övriga kulturmiljöer
- övriga utomhusaktiviteter.

De sökord som används inom landsbygdsprogrammet är:

- kultur
- konst
- teater
- dans
- musik
- muse
- hantverk
- film
- arkiv
- gastronomi
- bibliotek
- formgivning
- medie.

Inom LLU används följande indelningar i variabeln *Insatsgrupper*:

- jordbruks-, trädgårds-, skogs- och rennärlingsverksamhet
- kultur- och fritid
- lokala miljövärden
- miljö, klimat, natur- och kulturmiljö
- näringsverksamhet (ej jordbruk)
- Orts- och bygdeutveckling
- social utveckling
- stärka fiskesamhällen och stärka det maritima kulturarvet.

Inom variabeln *Kategorier* används följande indelningar:

- bad-, motions- och lekplatser
- besöksnäring och destinationsutveckling
- dans
- film
- flera olika kultur- och fritidsaktiviteter
- främjande av unga
- immateriellt kulturarv
- kompetensutveckling och information
- konst
- konst och hantverk
- kulturhistoriska byggnader
- kulturmiljö
- leder
- museum, museal anläggning
- musik
- näringsverksamheter, flera branscher
- ort- och bygdearrangemang
- samarbeta, organisera, arrangera
- samlingslokaler
- skapa engagemang för den lokala utvecklingen.

Och sökorden som används inom LLU:

- kultur
- konst
- teater
- dans
- musik
- muse
- hantverk

- film
- arkiv
- gastronomi
- bibliotek
- formgivning
- medie.

Urvalet av projekt enligt ovan nämnda principer producerar en lista med ett hanterligt antal projekt. De projekt som inte bedöms ha kulturanknytning tas bort från listan. Bedömningen av kulturanknytning medför ofta svåra gränsdragningsproblem. Projekten som har inkluderats har såväl starka som svaga kopplingar till kultur. Det förekommer att projekt med kulturanknytning endast har en begränsad del som är kulturrelaterad.

Beviljade EU-medel

I rapporten redovisas både antal projekt och beviljade medel. Anledningen till att använda beviljade medel i stället för utbetalda medel är att projekten har kommit olika långt. Ibland har projekten inte påbörjats när data samlas in. Oftast har de beviljade beloppen inte betalats ut än och går därför inte att mäta som utbetalda.

EU-medlen är den del som finansieras av de europeiska struktur- och investeringsfonderna. EU-medel är inte detsamma som det totala beviljade beloppet, eller den totala finansieringen. I de flesta fallen krävs en medfinansiering för att projekten ska beviljas medel, därför varierar andelen EU-medel i projekten.

EU:s finansiering uppgick till 40 procent av de totala kostnaderna i det nationella regionalfondsprogrammet. Bland områdena i de regionala strukturfondsprogrammen ligger EU-finansieringen vanligtvis på max 40 procent, men ett område finansierar 50 procent.³ Bland Interreg-områdena varierar finansieringen. Bland annat finansierar Interreg Northern Periphery and Arctic och Interreg Sverige-Norge max 65 procent. Öresund-Kattegatt-Skagerrak finansierar 60 procent. Det nya programområdet Aurora finansierar också 65 procent med EU-medel. Baltic Sea Region och South Baltic finansierar runt 80 procent. I år redovisas i rapporten endast de medel som har beviljats en svensk partner bland Interreg-projekten.

³ <https://eufonder.se/eu-fonder/regionala-utvecklingsfonden/nationella-regionalfondsprogrammet.html>

Europeiska socialfonden finansierar 50 procent i två programområden och 100 procent i ett. React-EU projekten inom ESF+ kräver ingen medfinansiering. Inom landsbygdsprogrammet står EU-medel för knappt 60 procent av det totalt beviljade stödet, inklusive övrigt offentligt stöd och offentliga resurser. För LLU utgör EU-medlen 50 procent.

Beslutsdatum

Bland projekt inom Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden har det första beslutsdatumet använts för att dela upp projekten på år. För landsbygdsprogrammet och LLU använde man fram till 2021 senaste beslutsdatum. I årets, liksom förra årets, redovisning används första beslutsdatum även för landsbygdsprogrammet och LLU, för att skapa konsekvens mellan program och över tid.

Bilaga 2. Tabeller

Tabell 7. Projekt med kulturanknytning 2015–2022, antal

År	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Program	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning	Antal projekt med kulturanknytning
De regionala strukturfondsprogrammen	13	7	10	4	15	8	2	0
Det nationella regionalfondsprogrammet	0	0	1	0	0	5	9	0
Interreg	15	25	14	19	14	15	9	13
Socialfondsprogrammet	1	2	2	1	4	4	1	3
Delsumma	29	34	27	24	33	32	21	16
Landsbygdsprogrammet	-	-	-	-	-	-	87	128
Lokalt ledd utveckling	-	-	-	-	-	-	49	82
Totalt	-	-	-	-	-	-	157	226

Kommentar: – betyder att uppgifter saknas. På grund av förändrad metod finns inga uppgifter för landsbygdsprogrammet och lokalt ledd utveckling 2015–2020. Källa: 2015–2020 Kulturrådet (2021).

Tabell 8. EU-medel beviljade till projekt med kulturanknytning 2015–2022, i tusentals kronor

År	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Program	Medel till kultur	Medel till kultur	Medel till kultur	Medel till kultur	Medel till kultur	Medel till kultur	Medel till kultur	Medel till kultur
De regionala strukturfondsprogrammen	163 281	31 416	54 646	40 177	71 178	17 953	2 498	0
Det nationella regionalfondsprogrammet	0	0	4 935	0	0	16 358	25 949	0
Socialfondsprogrammet	6 059	8 967	13 438	6 532	23 119	35 453	18 119	17 953
Delsumma	169 340	40 383	73 019	46 709	94 297	69 764	46 566	17 953
Landsbygdsprogrammet	-	-	-	-	-	-	14 150	22 835
Lokalt ledd utveckling	-	-	-	-	-	-	11 074	27 924
Delsumma	-	-	-	-	-	-	71 790	68 711
Interreg	-	-	-	-	-	-	-	37 365
Totalt	-	-	-	-	-	-	-	106 076

Kommentar: – betyder att uppgifter saknas. På grund av förändrad metod finns inga uppgifter för landsbygdsprogrammet och lokalt ledd utveckling 2015–2020. Interreg 2022 redovisar pengar som gått till svenska partners och inte hela beviljade summan per projekt. Därför är medlen inte jämförbara med tidigare år. Ungefär 30 procent av de totala beviljade medlen till projekt med kulturanknytning inom Interreg gick till svenska partners. Källa: 2015–2020 Kulturrådet (2021).

